

Bruxelles, 21. listopada 2020.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2018/0089(COD)

9573/20
ADD 1

CONSOM 114
MI 232
ENT 79
JUSTCIV 71
DENLEG 45
CODEC 626

NACRT OBRAZLOŽENJA VIJEĆA

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja DIREKTIVE
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o udruženim tužbama za zaštitu
kolektivnih interesa potrošača i stavljanju izvan snage
Direktive 2009/22/EZ
– nacrt obrazloženja Vijeća

I. UVOD

Komisija je 12. travnja 2018. Vijeću dostavila navedeni prijedlog¹ koji se temelji na članku 114. UFEU-a, kao i komunikaciju „Nove pogodnosti za potrošače” i drugi Prijedlog direktive o modernizaciji pravila o zaštiti potrošača² (koja je donesena 2019.).

Tim se prijedlogom direktive modernizira i zamjenjuje Direktiva o sudskim nalogima³ s pomoću osiguravanja mjera pravne zaštite, kao i mjera za izdavanje sudskih naloga u slučaju povreda prava Unije koje se odnose na skupinu potrošača.

Europski gospodarski i socijalni odbor izdao je mišljenje 20. rujna 2018.⁴ Europski odbor regija također je izdao mišljenje 10. listopada 2018.⁵

Europski parlament (EP) usvojio je svoje stajalište u prvom čitanju u ožujku 2019.⁶ i pritom predložio 108 amandmana na prijedlog Komisije. Izvjestitelj Geoffroy DIDIER (EPP, FR) ponovno je imenovan nakon izbora za EP 2019. Odbor za pravna pitanja (JURI) koji je odgovoran za prijedlog odlučio je 9. siječnja 2020. otvoriti pregovore s Vijećem na temelju stajališta EP-a u prvom čitanju.

Radna skupina za zaštitu i informiranje potrošača započela je s razmatranjem prijedloga u travnju 2018. Radna skupina na prvom je sastanku razmatrala Komisiju procjenu učinka o tom predmetu. Tijekom razmatranja pokazalo se da je velika većina delegacija bila zadovoljna metodama i kriterijima koje je Komisija primijenila u svojoj procjeni učinka.

Vijeće (konkurentnost) na sastanku 28. studenoga 2019. postiglo je dogovor o općem pristupu⁷ kojim se predsjedništvu daje mandat za pregovaranje s EP-om.

¹ Dokumenti 7877/18 + ADD 1 – 5.

² Direktiva (EU) 2019/2161 o izmjeni Direktive Vijeća 93/13/EEZ i direktiva 98/6/EZ, 2005/29/EZ te 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu boljeg izvršavanja i modernizacije pravila Unije o zaštiti potrošača (SL L 328, 18.12.2019., str. 7.).

³ Direktiva 2009/22/EZ o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača (SL L 110, 1.5.2009.).

⁴ SL C 440, 6.12.2018., str. 66.

⁵ SL C 461, 21.12.2018., str. 232.

⁶ Dokument 7714/19.

⁷ Dokument 14210/19 + ADD 1.

Tri neformalna trijaloga održana su 14. siječnja, 2. ožujka i 22. lipnja 2020. Na posljednjem trijalogu suzakonodavci su postigli privremeni dogovor o općem kompromisnom paketu.

Nakon donošenja općeg pristupa predsjedništvo je 15. siječnja, 26. veljače, 4. ožujka, 17. i 24. lipnja 2020. obavijestilo Odbor stalnih predstavnika o napretku u pregovorima. Nakon analize konačnog kompromisnog teksta s ciljem postizanja dogovora, Odbor stalnih predstavnika 30. lipnja 2020. potvrdio je politički dogovor⁸ koji su suzakonodavci postigli 22. lipnja 2020.

Odbor za pravna pitanja EP-a potvrdio je tekst 7. srpnja 2020. Predsjednik Odbora za pravna pitanja istog je dana poslao pismo predsjedniku Odbora stalnih predstavnika u kojem navodi da će, podložno pravno-jezičnoj provjeri obiju institucija, preporučiti da Odbor za pravna pitanja i Parlament na plenarnoj sjednici u drugom čitanju bez amandmana usvoje stajalište Vijeća u prvom čitanju.

Na temelju toga Odbor stalnih predstavnika 22. srpnja 2020. savjetovao je Vijeću da odobri politički dogovor⁹ koji je Vijeće (poljoprivreda i ribarstvo) potvrdilo 21. rujna 2020.

II. CILJ

Cilj je te direktive ojačati povjerenje potrošača i poduzeća u unutarnje tržište osiguravanjem pravednijeg tržišnog natjecanja i jačanjem djelotvornog izvršavanja prava Unije u području zaštite potrošača. Konkretnije, prijedlogom je kvalificiranim subjektima, koje su imenovalе države članice, omogućeno podnošenje udružnih tužaba u svrhu mjera za izdavanje sudskih naloga i mjera pravne zaštite u slučaju povreda prava Unije koje se odnose na skupinu potrošača. Njome se zamjenjuje postojeća Direktiva o sudskim nalogima i odgovara na potrebu za horizontalnim pristupom EU-a kolektivnoj pravnoj zaštiti na temelju zajedničkog skupa načela kojima se poštuju nacionalne pravne tradicije i osiguravaju zaštitne mjere protiv mogućih rizika od zlouporabe.

⁸ Dokument 9059/20.

⁹ Dokument 9592/20 + COR 1 + ADD 1.

III. ANALIZA STAJALIŠTA VIJEĆA U PRVOM ČITANJU

1. Predmet i područje primjene (članci 1. i 2. te Prilog I.)

Pojašnjen je predmet Direktive, a to je osigurati da su udružne tužbe kojima je cilj zaštita kolektivnih interesa potrošača dostupne u svim državama članicama, te je pojašnjena i njezina povezanost s postojećim pravilima međunarodnog privatnog prava. Vijeće je podržalo zaštitnu mjeru EP-a, odnosno to da Direktiva ne bi trebala biti osnova za smanjenje razine zaštite potrošača u područjima obuhvaćenima pravnim aktima navedenima u Prilogu I. Taj popis ažuriran je i obuhvaća područja kao što su financijske usluge, putovanja i turizam, energetika, zdravstvo, telekomunikacije i zaštita podataka.

2. Razlika između domaćih i prekograničnih tužaba (članci 4. i 6. te odgovarajuće definicije u članku 3.)

Vijeću je bilo važno uvesti zajedničke strože kriterije za imenovanje kvalificiranih subjekata u svrhu prekograničnih tužaba i osiguravanje njihova uzajamnog priznavanja. U skladu s prijedlozima EP-a kriteriji za imenovanje kvalificiranih subjekata u svrhu domaćih tužaba moraju biti u skladu s ciljevima Direktive.

3. Financiranje udružnih tužaba (članci 4. i 10.)

EP je izrazio zabrinutost u pogledu transparentnosti financiranja kvalificiranih subjekata i usto nastojao ojačati pravila o sprečavanju sukoba interesa. To je dovelo do promjena o kojima je Vijeće postiglo dogovor, a koje se tiču detaljnijih kriterija za imenovanje i financiranja tužaba za pravnu zaštitu koje pruža treća strana. Stoga države članice moraju osigurati sprečavanje sukoba interesa, kao i to da se financiranjem koje pružaju treće strane ne odvraća udružnu tužbu od zaštite kolektivnih interesa potrošača. U slučaju opravdanih sumnji kvalificirani subjekti možda će morati sudu ili upravnom tijelu otkriti financijski pregled svojeg financiranja.

4. Funkcioniranje udruženih tužaba (članci 7., 8., 9. i 12.)

Vijeću je bilo važno dodatno pojasniti funkcioniranje udruženih tužaba kako bi se olakšalo prenošenje i primjena Direktive, i to uvođenjem zasebnog članka o mjerama za izdavanje sudskog naloga. Načelo „gubitnik plaća” bilo je ključno za EP za sprečavanje zlouporabe sudskih postupaka. U tom je smislu napravljen niz izmjena i pojašnjenja, uključujući uklanjanje potrebe za prethodnom konačnom odlukom o sudskom nalogu za izdavanje mjera pravne zaštite.

5. Informacije o udruženim tužbama (članak 13.)

Za EP bilo je važno ojačati odredbe o informiranju potrošača u vezi s udruženim tužbama. Vijeće je podržalo taj cilj i smatralo da bi se takvo jačanje trebalo provesti na razmjern način. Te su odredbe u skladu s time prilagođene.

6. Pomoć kvalificiranim subjektima (članak 20.)

Za EP ključno je bilo ojačati i detaljnije razraditi odredbe o pomoći dostupnoj kvalificiranim subjektima. Vijeće se složilo da će države članice poduzeti mjere kojima je cilj osigurati da troškovi ne sprečavaju kvalificirane subjekte u traženju mjera za izdavanje sudskih naloga ili mjera pravne zaštite.

7. Europski ombudsman (članak 23. stavak 3.)

Prema zahtjevu EP-a, u tekstu se traži da Komisija provede evaluaciju kojom se procjenjuje bi li se prekogranične udružne tužbe na razini Unije mogle najbolje riješiti uspostavom funkcije europskog ombudsmana za udružne tužbe za mjere za izdavanje sudskih naloga i mjere pravne zaštite.

8. Rokovi za prenošenje i primjenu Direktive i prijelaznih odredaba (članci 22. i 24.)

S obzirom na složenost prijedloga, posebno za države članice koje nemaju uspostavljen sustav za udružne tužbe, Vijeću je bilo važno da se državama članicama omogući više vremena za prenošenje i primjenu Direktive (24 mjeseca odnosno 30 mjeseci).

IV. ZAKLJUČAK

Stajalište Vijeća u prvom čitanju odražava pošten i uravnotežen kompromis postignut tijekom pregovora između Vijeća i Europskog parlamenta uz pomoć Komisije. Nakon dugih rasprava o mehanizmu kolektivne pravne zaštite na europskoj razini, potrošačima i trgovcima napokon je osiguran okvir na razini EU-u kojim će se poboljšati usklađenost s pravilima o zaštiti potrošača i doprinijeti stvaranju jednakih uvjeta među poduzećima.
